

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ
RESİM BÖLÜMÜ

(DİPLOMA ÇALIŞMASI DERSİ KAPSAMINDA HAZIRLANAN ARAŞTIRMA VE
UYGULAMA RAPORU)

ARZU VE KORKU NESNESİ OLARAK DENİZ VE SU

Hazırlayan

ZEYNEP ÇOBANOĞLU

TEZ DANIŞMANI
Dr. Öğr. Üyesi Hatice Doğan

ERZURUM-2024

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM: ARAŞTIRMA RAPORU

Su Kavramı	4
Hidrofobi ve Aquafofi	5
Resim Sanatında Deniz İmgesi	6
Sanat Tarihinden Deniz İmgesi Örnekleri	7
Yücelik Kavramı.....	13

2. BÖLÜM: UYGULAMA RAPORU

Uygulamanın Yapılış Gerekçesi.....	17
İçerik ve Biçime Yönelik Saptamalar	17
Uygulamanın Düşünsel yönü	17
RESİMLER	19
KAYNAKÇA.....	30
ÖZGEÇMİŞ.....	33

GİRİŞ

Sanatın ortaya çıkışından bu yana insan, çeşitli yönleriyle sanatın konusu olmuştur. Sanatın konusu olan insanın çeşitli yönlerinden biri de onun duygularıdır. Bu duyguların yansımalarının bazı dönemlerde ve bazı sanat akımlarında ön plana çıktığı görülmüştür. Bu sanat akımlarında (Sürrealizm, Ekspresyonizm vs.) insanın optik görüntüsünden ziyade, çeşitli durumlar ile olayların insan psikolojisindeki etkileri ve bu etkilerin insanın fiziksel görünümünde yarattığı değişiklikler konu edilmiştir.

İnsan çeşitli duygulara sahiptir. Bu duygular kendi içlerinde çeşitlilik gösterirler. Korku duygusu, bunlardan birisidir. Korku duygusunun ortaya çıkış sebepleri, bilinen şeylerin (kedi, köpek, yükseklik, kapalı yer korkusu gibi) dışında, kişiye göre de değişebilmektedir. Herkes tarafından ürkütücü olduğu kabul edilen korku değişiklik gösterebileceği gibi, spesifik bazı fizyolojik tepkiler şeklinde, bireylerde ortak bir özellik olarak da görülebilmektedir.

İnsanın duygusal tepkilerinden olan korku, insan yaşamının bir kısmını kapsayan ve fobilerle bu alanı gittikçe artıran bir duygudur ve insan bu duyguyla birlikte yaşamasını öğrenmek durumundadır. Hayatın bir parçası olan bu duygudan kaçmak yerine, üstüne giderek bu duyguyu yenmek için çaba göstermek, daha doğru olanıdır. Bu anlamda düşünüldüğünde sanat, insan yaşamının büyük bir bölümünde etkili olan, korku duygusunun üstesinden gelinebilmesi için gösterilen çabalardan biri olarak ön plana çıkmaktadır.

İnsanın yaşamında var olan korku duygusunun ne olduğunu; bazı sanatçıların eserlerinde korku duygusunu nasıl ve niçin işlendiğini; korku duygusunun üstesinden gelinebilmesinde etkili olacağı düşünülen sanatın, insan psikolojisindeki olumlu kazanımları sağlamasındaki rolünün ortaya konması bir ihtiyaç olarak görülmüştür. Bu yüzden bu tez konusu gerçekleştirilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

UYGULAMA RAPORU

Uygulamanın Yapılış Gerekçesi

Zeynep Çobanoğlu'nun diploma projesi kapsamında üretmiş olduğu proje, aynı anda hem korku hem arzu uyandıran bir olgu olarak su ve deniz ele alınmıştır. Kendilerine hayat veren bir madde olan su, insanlarda aynı zamanda korku da uyandırabilmektedir. Doğada bulunan dağlar, okyanuslar, gök gürültüsü, fırtına, tsunami, büyük ormanlar vs. yücelik duygusuna sebep olmakta dolayısıyla hem arzu hem de korku hissi uyandırmaktadır. Proje kapsamında üretilen resimler de bu duygudan yola çıkmaktadır.

İçerik ve Biçime Yönelik Saptamalar

Diploma projesi kapsamında yapılan bu iki eserde yağlı boya tekniği kullanılmıştır. Soyutlama olarak nitelenebilecek eserlerde deniz gösterilmek istense de izleyici eserlere baktığında deniz dışında, gökyüzü ve dağ da görebilmektedir. Fırça darbeleri, renk tonları geçişleri, bazı yerlerde keskinlik, bazı yerlerde renklerin geçişi ile suyun hem ferahlatıcı hem de boğucu yanı gösterilmek istenmiştir. Bir denizin üstten görünümünü hatırlatan kompozisyon ile izleyiciye, aşağı düşecekmiş ve yutulacakmış hissi verilirken, bir dalgayı hatırlatan kompozisyon ile izleyici su kendi üzerine düşecekmiş algısı vermek amaçlanmıştır. Doğadaki yüce olan şeyler aynı zamanda büyük oldukları için insanlarda korku uyandırır. Bu yüzden eserlerde büyük boyutlu tuvaler kullanılmıştır.

Uygulamanın Düşünsel Yönü

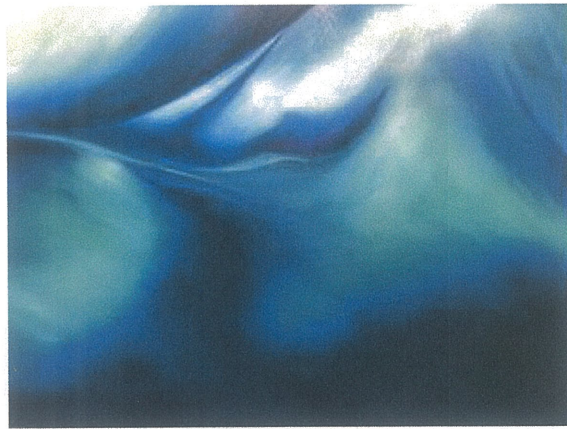
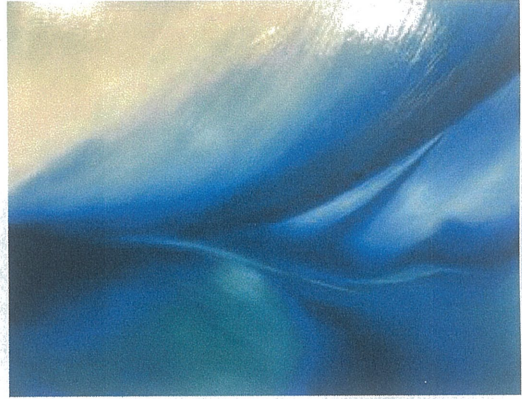
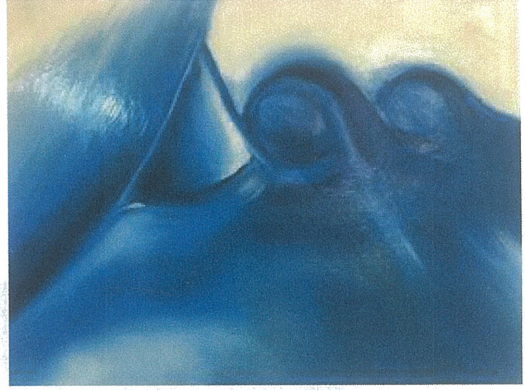
Diploma projesi kapsamında üretilen eserlerin düşünsel yönü, güzel ile tanımlanması yetersiz kalınan, kolay ifade edilemeyen, acı, korku ve coşkunluğun bir arada yaşandığı eserleri tanımlamaktır. İnsan suyun içinde dünyaya gelir ve vücudunun da büyük bölümü sudan oluşur. Dolayısıyla su, doğmadan önce ve sonra yaşamımızın önemli bir parçasıdır. Hayatımızın bir parçası olan su bizim için hem vazgeçilmez olan hem de bizi korkutan bir şeydir. Doğmadan önce gelişebilmemiz için ihtiyaç duyduğumuz su bizi hatta tutarken, korkularımız ile birlikte ölümümüze sebep olabilmektedir. İnsanın duygusal tepkilerinden olan korku, insan yaşamının bir kısmını kapsayan ve fobilerle bu alanı gittikçe artıran bir duygudur ve insan bu duyguyla birlikte yaşamasını öğrenmek durumundadır. Hayatın bir parçası olan bu duygudan kaçmak

yerine, üstüne giderek bu duyguyu yenmek için çaba göstermek, daha doğru olanıdır. Bu anlamda düşünüldüğünde sanat, insan yaşamının büyük bir bölümünde etkili olan, korku duygusunun üstesinden gelinebilmesi için gösterilen çabalardan biri olarak ön plana çıkmaktadır.

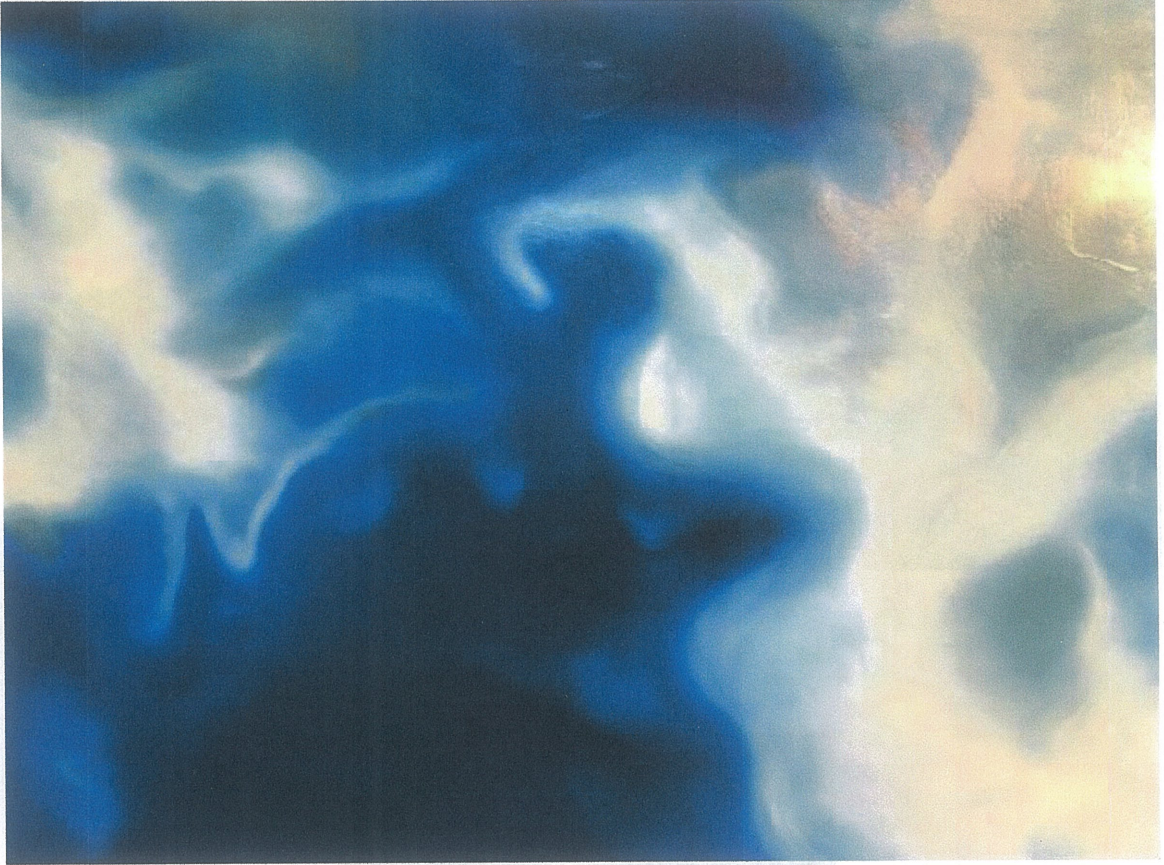
RESİMLER

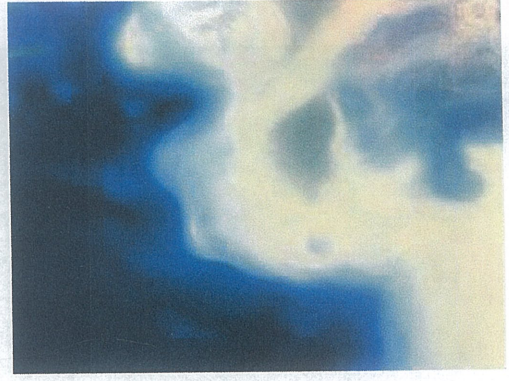
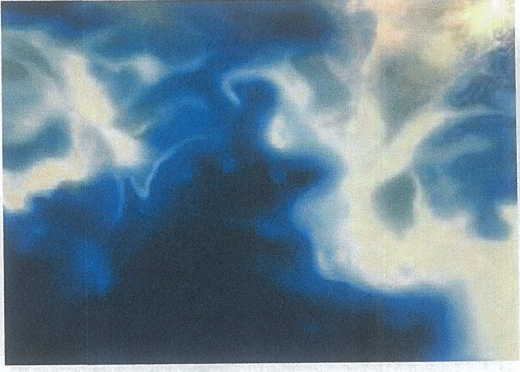
Zeynep Çobanoğlu, *Arzu ve Korku I*, 2024, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 100cm x 140cm

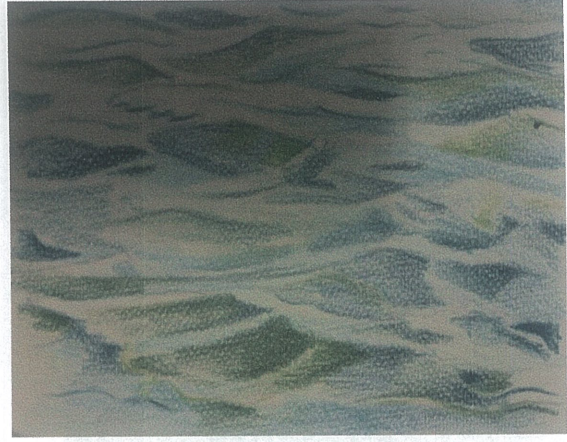
Zeynep obanođlu, *Arzu ve Korku I*, 2024, Detay

Zeynep Çobanoğlu, *Arzu ve Korku II*, 2024, Tuval Üzerine Yağlı Boya /100cm x 140cm

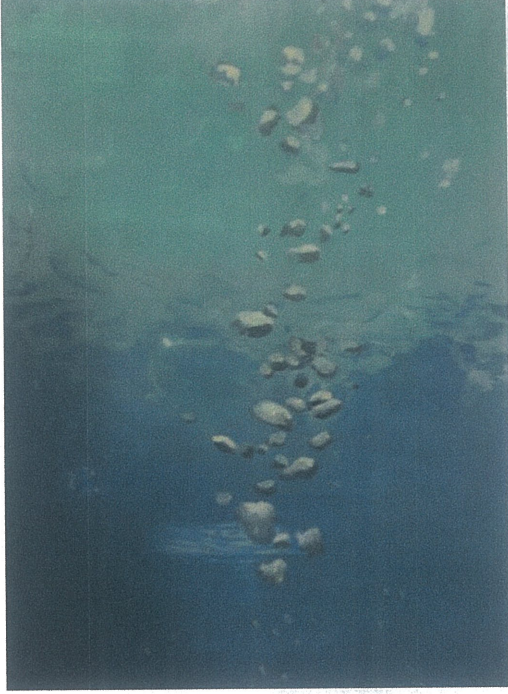
Zeynep obanođlu, *Arzu ve Korku II*, 2024, Detay

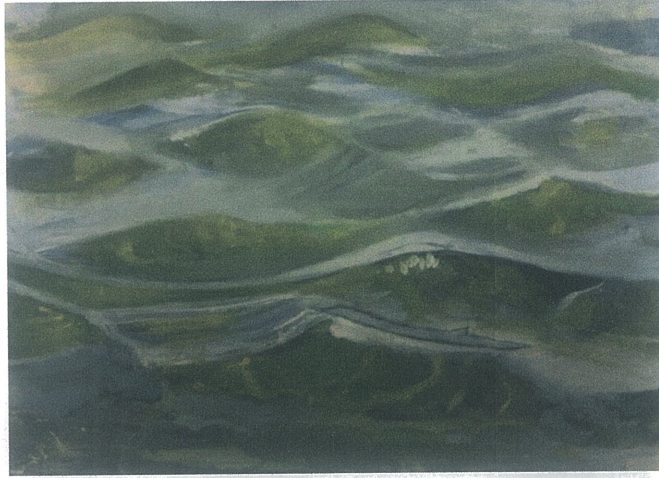
Zeynep Çobanoğlu, *İsimsiz*, 2024, Kağıt üzerine Kuruboya Tekniği, (20cm x 25cm-20cm x 25cm)

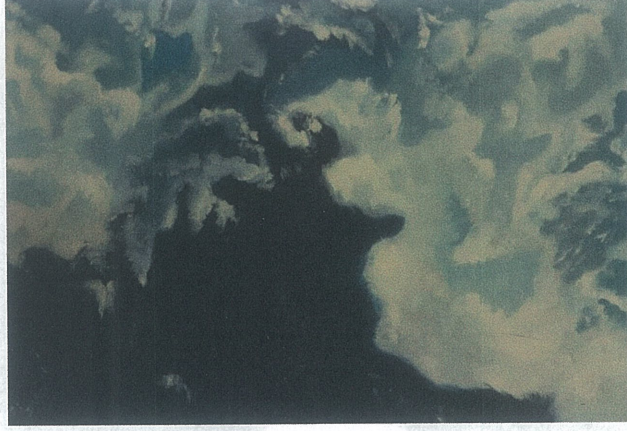
Zeynep Çobanoğlu, *İsimsiz*, 2024, Sulu Boya Kağıdı Üzerine Kuru Boya Tekniği/ 24cm x 18cm

Zeynep Çobanoğlu, *İsimsiz*, 2024, Bristol Kağıt Üzerine Yağlı Boya Tekniği /(24cm x 20cm-24cm x20cm)

Zeynep Çobanoğlu, *İsimsiz*, 2024, Bristol Kağıt Üzerine Yağlı Boya Tekniği/20cm x 25cm

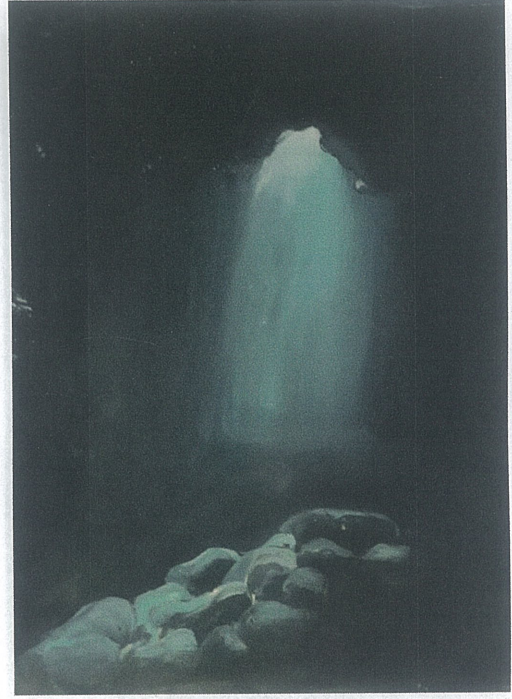
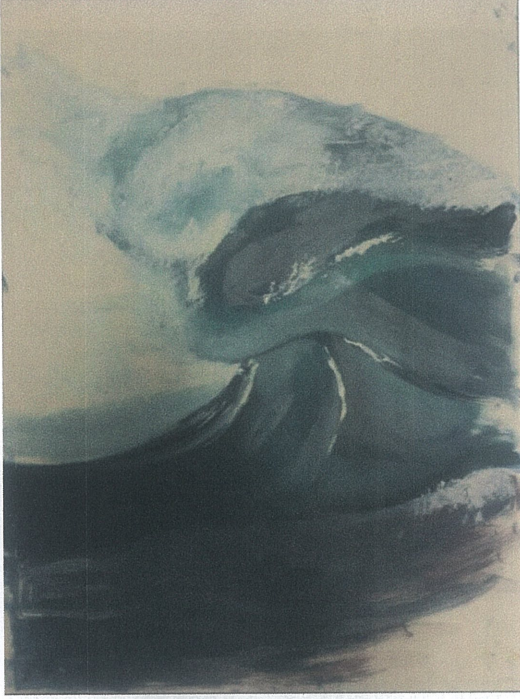
Zeynep Çobanoğlu, *İsimsiz*, 2024, Tuval Üzerine Yağlı Boya Tekniği/ 35cm x 50cm

Zeynep Çobanoğlu, *İsimsiz*, 2024, Bristol Kağıt Üzerine Yağlı Boya Tekniği/ 50cm x 70cm

Zeynep Çobanoğlu, *İsimsiz*, 2024, Bristol Kağıt Üzerine Yağlı Boya Tekniği/ 50cm x 70cm

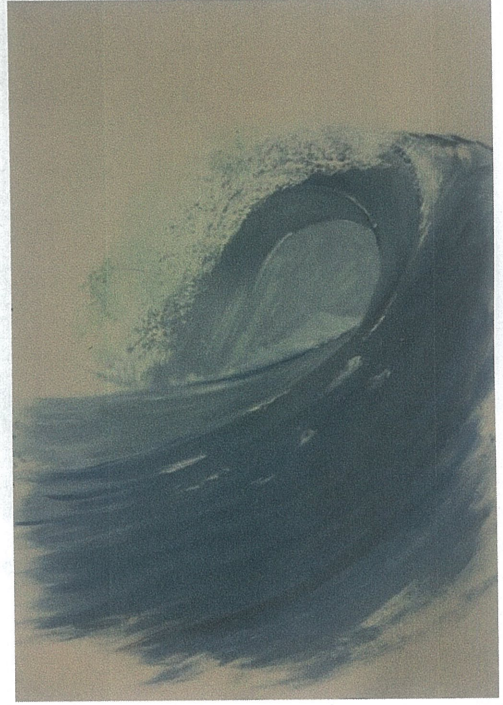
Zeynep obanođlu, *İsimsiz*, 2024, Bristol Kağıt Üzerine Yağlı Boya Tekniği/ her biri 70cm x 50cm

Zeynep obanođlu, *İsimsiz*, 2024, Bristol Kağıt Üzerine Yağlı Boya Tekniği/ her biri 70 cm x 50 cm

Zeynep obanođlu, *İsimsiz*, 2024, Bristol Kağıt Üzerine Yağlı Boya Tekniği/50cm x 70cm

Zeynep Çobanoğlu, *İsimsiz*, 2024, Bristol Kağıt Üzerine Yağlı Boya Tekniği / her biri 100cm x 70cm

Zeynep Çobanoğlu, *İsimsiz*, 2024, Bristol Kağıt Üzerine Yağlı Boya Tekniği / 100cm x 70cm

KAYNAKÇA

Acta Psychiatrica Scandinavica 1993 Jul;88(1):29-34.

Avcı, Sevgi. "Bilimsel Renk Bilgisinin Resim Sanatındaki Yansımaları". Yedi: Sanat Tasarım ve Bilim Dergisi,2014

Butler, Christopher (2002). Postmodernism: a very short introduction. Oxford: Oxford University Press. ISBN 978-0192802392.

Claudon, Francis. "Romantizm Sanat Ansiklopedisi". Çev. Özdemir İnce, İlhan Usmanbaş. İstanbul: Remzi Kitabevi, 2006

"Dr. Kennedy's cumulative Vocabulary Course". 28 Eylül 2007 tarihinde kaynağından arşivlendi. Erişim tarihi: 12 Mart 2017.

Edmund, Burke. "Yüce ve Güzel Kavramlarımızın Kaynağı Hakkında Felsefi Bir Soruşturma". Çev. M. Barış Gümüşbaş. Ankara: Bilge Su Yayıncılık, 2008.

Edmund J. Bourne, The Anxiety & Phobia Workbook, 4th ed, New Harbinger Publications, 2005, ISBN 1-57224-413-5

Hooke, Samuel Henry. "Ortadoğu Mitolojisi". Çev. Alaeddin Şenel. Ankara: İmge Kitabevi, 2015.

Ideas About Art, Desmond, Kathleen K. [1] 12 Nisan 2021 tarihinde Wayback Machine sitesinde arşivlendi. John Wiley & Sons, 2011, syf 148

International postmodernism: theory and literary practice, Bertens, Hans [2] 12 Nisan 2021 tarihinde Wayback Machine sitesinde arşivlendi., Routledge, 1997, p.236

Jameson, Fredric (1991). Postmodernism, or, The cultural logic of late capitalism. Durham: Duke University Press. ISBN 978-0822310907. Gianni Vattimo - Modernliğin Sonu

Krausse, Anna-Carola. "Rönesanstan Günümüze Resim Sanatının Öyküsü". Çev. Dilek Zaptıoğlu, Almanya: Literatür Yayıncılık, 2005.

"Lynne L. Hall, Fighting Phobias, the Things That Go Bump in the Mind, FDA Consumer Magazine, Volume 31 No. 2, March 1997".12 Mart 2017.

Müzeyyen Yeşim Yorulmaz ve Haluk Arda Oskay (Haziran 2023). "Fizyogram Tekniği ve Action Painting Akımının Karşılaştırılmalı Değerlendirilmesi" (PDF), 106. İdil. 4 Şubat 2024

Robinson, Michael. "Turner 500 Görsel eşliğinde Yaşamı ve Eserleri". Çev. Mustafa Kemal İz. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2016.

"su". Nişanyan Sözlük. 25 Eylül 2014

The Conversation - Explainer: What is Postmodernism?

The American Heritage Stedman's Medical Dictionary

The Art Story, "Joseph Mallord William Turner British Painter". 25 Temmuz 2017.

Vision Science & The Emergence Modern Art, "Turner And Delacroix". 25 Temmuz 2017

İnternet Kaynakçası

<https://acikerisim.sakarya.edu.tr/handle/20.500.12619/96520#:~:text=Abstract%3A,ya%C5%9Fand%C4%B1%C4%9F%C4%B1%20eserleri%20tan%C4%B1mlamak%20i%C3%A7in%20kullan%C4%B1lm%C4%B1%C5%9Ft%C4%B1>

<https://mymodernmet.com/seascape-art-history/>

<https://www.artmajeur.com/tr/magazine/5-sanat-tarihi/denizi-seven-sanat/331777>

<https://www.istanbulsanatevi.com/category/ekoller/aksiyon-resmi/>

<https://www.istanbulsanatevi.com/sanatcilar/soyadi-m/motherwell-robert/robert-motherwell-yeni-ingiltere-agiti/>

<https://www.sanatlaart.com/sanat-tarihinin-en-onemli-dokuz-deniz-manzarasi/>

<http://www.theartstory.org/artist-turner-jmw-artworks.htm>

<https://tr.m.wikipedia.org/wiki/Aquafobi>

<https://tr.m.wikipedia.org/wiki/Hidrofobi>

<https://tr.m.wikipedia.org/wiki/Su#:~:text=Su%2C%20D%C3%BCnya%20%C3%BCzerinde%20bol%20miktarda,nedeniyle%20mavi%20bir%20renge%20sahiptir>

<http://www.webexhibits.org/colorart/romantic-color.html>

Görsel Kaynakça

<https://cieljyoti.files.wordpress.com/2015/03/turner-15.jpg>

<https://www.nationalgallery.org.uk/paintings/joseph-mallord-william-turner-rainsteam-and-speed-the-great-western-railway>

<http://www.tate.org.uk/art/artworks/turner-apollo-and-python-n00488>

<http://www.tate.org.uk/art/artworks/turner-light-and-colour-goethes-theory-the-morning-after-the-deluge-moses-writing-the-book-n00532>

<http://www.tate.org.uk/art/artworks/turner-shade-and-darkness-the-evening-of-the-deluge-n00531>

<http://www.victorianweb.org/painting/turner/paintings/snowstorm.html>